

На підставі проведеного дослідження, ми пропонуємо наступне поняття ділової активності. Ділова активність – це комплексна характеристика стану всіх видів діяльності суб'єкта господарювання, що виражається системою показників і дозволяє визначити напрями їх розвитку.

Як бачимо, запропоноване визначення відрізняється від відомих тим, що розкриває сутність та показує місце в управлінні, з урахуванням різних видів діяльності підприємства.

Показники ділової активності дозволяють оптимізувати структуру активів та капіталу, збільшити доходи, обґрунтувати витрати, забезпечити зростання платоспроможності та зміцнити фінансову стійкість. Усе перелічене зумовлює необхідність управління діловою активністю підприємства.

Нинішні умови господарювання вимагають від підприємств інноваційних методів управління. Індикатором ефективності ведення бізнесу є ділова активність підприємства. Вона має багатогранний прояв та пов'язана з різними сторонами діяльності підприємства.

Метою управління діловою активністю є постійний моніторинг за станом кожного напрямку діяльності підприємства. При цьому вивчаються та контролюються всі об'єкти, елементи та компоненти управління діловою активністю підприємства.

Вважаємо, саме такий підхід підтверджує комплексність та складність економічної категорії «ділова активність». Виходячи з цього, управління діловою активністю суб'єкта господарювання – це вплив, з метою підвищення результативності, на всі сторони діяльності підприємства.

Інформаційні джерела:

1. Косорукова І.В., Мощенко О.В., Усанов А.Ю. Економічний аналіз: підручник для бакалаврату та магістратури. М.: Ун-т Синергія, 2021. 360 с. URL: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=613826>
2. Фінансовий аналіз підприємства [Електронний ресурс] // Економічний портал «1Fin». – Режим доступу: <http://1fin.ru/?id=311&t=24.2>.
3. Піменова А.И. Аналіз та шляхи підвищення ділової активності підприємства // Міжнародний журнал гуманітарних та природних наук. 2019. № 9-2. С. 113–116. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-i-putipovysheniya-delovoy-aktivnosti-predpriyatiya>

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Косоногов Д.Р., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.В. Макогон**

Державний біотехнологічний університет

У науковій літературі визначено велику кількість класифікаційних ознак, а, відповідно, і форм та різновидів санації. Як показує аналіз теоретичних досліджень, найбільш розповсюдженими є критерії класифікації видів санації,

які носять правовий характер і регламентовані законодавством. За критерієм порядку входження в судові процедури санації можуть бути розділені на добровільні та примусові.

За критерієм формалізації порядку здійснення процедур санації їх можна класифікувати на судові і досудові. Досудова санація спрямована на запобігання порушення провадження у справі про банкрутство і здійснюється на підставі спеціального законодавства. Судова процедура санації здійснюється в ході провадження у справі про банкрутство відповідно до законодавства про неспроможність (банкрутство).

За тривалістю здійснення судових процедур санації їх можна розділити на:

- процедури, що здійснюються в рамках загального терміну, який складає 6 місяців та може бути продовжений ще на дванадцять місяців;
- процедури, що здійснюються в рамках спеціальних термінів.

Серед вітчизняних науковців існує думка про необхідність впровадження прискореної санації. Така можливість була вперше передбачена французьким законодавством, де відповідно були введені прискорені процедури банкрутства, у тому числі й аналог судової процедури санації – процедура зовнішнього керування.

За критерієм специфіки правового положення або специфіки діяльності боржника процедури санації поділяють на загальні і спеціальні. На думку авторів спеціальний вид санації потребує пояснення і уточнення. Підтримуючи слушні твердження авторів, щодо необхідності дослідження особливостей діяльності суб'єктів господарювання, враховуючи їх індивідуальність, розміри території або специфіку функціонування, вважаємо за необхідне виокремити класифікацію за такими критеріями:

- за галузевою ознакою;
- за територіальною ознакою;
- за організаційно-правовою ознакою.

Галузеві особливості фінансової санації зумовлені індивідуальними ознаками елементів продуктивних сил, технологічними особливостями виробництва і цілих галузей господарства в регіоні.

В залежності від джерел фінансування санації, розрізняють автономну санацію (власні засоби підприємства і капітал його власників) і гетерономну санацію (зовнішню). Зовнішнє фінансування може здійснюватись за рахунок кредиторів, інвесторів, за участі державної підтримки (пряма, непряма; поворотна, безповоротна) і за участі працівників (трудового колективу).

На практиці найчастіше використовується обидва джерела фінансування, тому автори виділили змішаний вид санації.

Санацію як економічну категорію можна класифікувати за ступенем охоплення у просторовому вимірі санацію підприємства, галузі, регіону і держави.

Визначають два напрями здійснення санації підприємства: спрямованої на рефінансування його боргу (у формі: державної підтримки, цільового банківського кредиту, переведення боргу на іншу юридичну особу, реструктуризації короткострокових кредитів у довгострокові, випуску облігацій

та інших довгострокових цінних паперів під гарантію санатора, відстрочки погашення облігацій підприємства, списання санатором-кредитором частини боргу) та спрямованої на його реструктуризацію (з метою створення більш ефективних організаційних форм його господарської діяльності у формах: злиття, поглинання, розподілу, перетворення у відкрите акціонерне товариство; передача в оренду; приватизації).

Залежно від видів заходів, що використовуються для відновлення платоспроможності, процедури санації можна поділити на такі: організаційні, правові, фінансово-економічні, соціальні, виробничо-технічні, маркетингові, екологічні. За даним критерієм виділяють різну кількість видів санації поєднуючи або відокремлюючи їх, збільшуючи або зменшуючи їх число.

Розрізняють два види санації:

- без залучення додаткових фінансових ресурсів. У цьому випадку передбачається застосування таких форм санації: зменшення номінального капіталу підприємства, конверсія власності в борг, конверсія боргу в власність, пролонгація строків сплати заборгованості, добровільне зменшення заборгованості, самофінансування;

- із залученням додаткових фінансових ресурсів. У цьому випадку можливе використання таких форм: альтернативна санація, двоступінчата санація, безповоротна фінансова допомога власників, безповоротна фінансова допомога персоналу, емісія облігацій конверсійної позики, залучення додаткових позичок.

Процедури санації можна класифікувати і за іншими критеріями, наприклад, за критерієм обсягу повноважень боржника у цих процедурах, а саме: санація, яка здійснюється на загальних підставах керуючим санацією або керівником боржника. Дана класифікація не враховує економічного характеру санаційних заходів, тому, на нашу думку, недоцільно зосереджувати увагу на характеристиці її видів.

Проведення заходів санації переслідує два види цілей: оперативні (короткострокові) і стратегічні (довгострокові) [4]. У зв'язку із цим залежно від мети та цілей санації розрізняють оперативну і стратегічну санацію [5, с. 20]. До цілей оперативної санації відносять – забезпечення ліквідності, управління прибутковістю та оптимізацію використання готівкових ресурсів. Метою ж стратегічної санації є забезпечення життєдіяльності підприємства і його активної позиції на ринку.

Пропонуємо виділити наступну ознаку класифікації, а саме повноту досягнення мети санації. Саме кінцевий результат, отриманий в результаті реалізації санаційного плану, є надзвичайно важливим для власників, кредиторів, інвесторів та інших зацікавлених осіб. Проведення санації зумовлюється тим, що використання внутрішніх і зовнішніх механізмів фінансової стабілізації господарюючого суб'єкта не завжди досягає своїх цілей і при цьому кризовий стан господарюючого суб'єкта продовжує поглиблюватися, або їх виконання є частковим, і передбачає припинення судової процедури, укладання мирової угоди та продовження оздоровлення у позасудовому порядку. Крім того, бажаним результатом санації є повне досягнення

поставленої мети, яка виражається у відновленні платоспроможності, повному задоволенні вимог кредиторів, а також створенні конкурентних переваг, розширенні ринків збуту, диверсифікації бізнесу та поновлення інвестиційної та інноваційної діяльності в перспективі. Підсумовуючи вищесказане, пропонуємо виділити санацію з повним досягненням мети, з частковим досягненням мети і санацію з недосягненням мети.

У результаті дослідження теоретико-методичних підходів до санації підприємств встановлено, що доцільно виділити ще три критерія, а саме: за галузевою, за територіальною, за організацій-но-правовою ознаками.

Інформаційні джерела:

1. Білоконь Т.М., Несен Л.М. Санація підприємств: організаційно-економічний механізм. Вінниця: ВНТУ, 2010. 152 с.
2. Бланк И. А. Основы финансового менедж-мента. Ника-Центр, 1999. Т. 2. 512 с.
3. Боронос В.Г., Плікус І.Й., Кобушко І.М. Управління фінансовою санацією підприємств. Вид-во СумДУ, 2010. 437 с.
4. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В., Федорова В.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств. Центр учбової літератури, 2007. 208 с.
5. Кохан М.О. Управління санацією підприємств в контексті європейського досвіду. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європейської інтеграції». Харків: ХІБС, 2008. С. 132–134.

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Лацик А.О., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **М.О. Євдокімова**
Державний біотехнологічний університет

Для підприємства є необхідним план як динамічний процес, який дає змогу передбачати та враховувати зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі, адаптувати внутрішні чинники господарчої діяльності для свого розвитку й подальшого зростання. В ринковій економіці місце фінансового планування визначається тим, що планування є однією з функцій управління, що забезпечує підприємству нормальне функціонування. Отже, фінансове планування виступає функцією управління фінансами.

Планування фінансових показників підприємства здійснюється за допомогою певних методів. В свою чергу, метод являє собою засіб досягнення мети, визначену впорядковану діяльність.

Методи фінансового планування поділяються на дві групи: методи розрахунку окремих фінансових показників (балансовий, нормативний, розрахунково-аналітичний, економіко-математичне моделювання, метод оптимізації планових рішень) і загальні методи побудови фінансового плану у